

Pierre Jeannin: *Marchands du Nord. Espace et trafics à l'époque moderne*. Samlet af PHILIPPE BRAUNSTEIN og JOCHEN HOOCK. 331 sider, tabeller og grafer. Presses de L'école normale supérieure. Paris 1996. 190 ff.

Pierre Jeannin har gennem et mangeårigt virke som professor ved L'ecole Normale Supérieure forsket i og skrevet om Nordeuropas og Østersøens økonomiske udvikling og handelsforbindelserne mellem øst og vest med vægt på 15- og 1600-årene. Det er emner af betydelig dansk interesse, både historisk, fordi det danske rige så at sige ligger tværs over Europas vigtigste handelsvej gennem Øresund, og historiografisk, fordi samme placering kombineret med de danske kongers kroniske behov for *cash* har aflejret en af Rigsarkivets skatte, Øresundstoldregnskaberne, økonomisk histories længste og vigtigste kildegruppe. Og så skal man ikke glemme, at den mest kontroversielle, kritiserede og brugte kildeudgivelse gennem tiderne stadig er Nina Bangs og Knud Korsts af samme regnskaber.

I denne bog har to af Pierre Jeannins elever samlet en række af hans artikler, som har været publiceret i mere obscure årbøger og festskrifter. Der er 12 artikler opdelt i tre sektioner (i det følgende er oprindelig titel og udgivelsessted i parentes. Hvor ingen titel er opgivet, er den uændret)

I første sektion med den meget franske titel »Construction d'un espace historique« er der tre artikler: *Les comptes du Sund comme source pour la construction d'indices généraux de l'activité économique en Europe (XVIe-XVIIIe siècle)* (*Revue historique*, t. CCXXXI, 1964). *Entreprises commerciales lubeckoise au milieu du XVIe siècle* (*Lübecker Handelsunternehmen um Mitte des 16. Jahrhunderts*, i *Zeitschrift des Vereins für Lübeckische Geschichte und Altertumskunde*, 43, 1963). *Voies maritimes du Nord et routes continentales aux XVIe et XVIIe siècles* (*The Seaborne and the Overland Trade Routes of Northern Europe in the XVIth and XVIIth Centuries*, i *Journal of European Economic History*, II, 1982).

Den anden sektion har titlen »Routes et produits du grand commerce nordique« og består af fem artikler. *Prix, frais, bénéfices dans le commerce des grains baltiques (1550-1650)*, (*Preis, Kosten- und Gewinnunterschiede im Handel mit Ostseegetreide 1550-1650*, i *Wirtschaftliche und Soziale Strukturen im saekulaeren Wandel, Festschrift für Wilhelm Abel*, II, Hannover 1974). *Le commerce à Narva au début du XVIIe siècle et le problème de la balance commerciale russe*, (*Spoleczenstwo-Gospodarka-Kultura. Studia ofiarowane Marianowi Malowistowi*, Warszawa 1974). *Entre Russie et Orient au début du XVIIe siècle: Le contexte historique d'un grand document linguistique*, (*Études Européennes. Mélanges offerts à Victor L. Tapié*, serien »Études 6«, Paris 1972). *Le marché du sel marin dans l'Europe du Nord du XIVe au XVIIIe siècle*, (*Serien Recherches*, 37, Paris 1968). *Armements et commerce international dans la seconde moitié du XVIe siècle* (*Wirtschaftskräfte und Wirtschaftswege, Festschrift H. Kellenbenz*, II, Nürnberg 1978).

Den tredje sektion går på forbindelsen mellem Østersøen og Middelhavet under titlen »De la Baltique à la Méditerranée: trafics et marchés«. Her er fire artikler: *Les relations économique des villes de la Baltique avec Anvers au XVIe Siècle*, (*Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte*, 43, 1956). *Les interdépendances économique dans le champ d'action européen des Hollandais (XVIe-XVIIIe siècle)*, (i M. Aymard (red): *Capitalisme hollandais et capitalisme mondial*, Cambridge 1982). *Le rôle de Lubeck dans le commerce hanséatique en*

Espagne et au Portugal au XVIe siècle, (Die Rolle Lübecks in der hansischen Spanien- und Portugalfahrt des 16. Jahrhunderts, i *Zeitschrift des Vereins für Lübeckische Geschichte und Altertumskunde*). Entreprises hanséates et commerce méditerranéen à la fin du XVIe siècle, (*Histoire économique du monde méditerranéen 1450-1650, Mélanges en l'honneur de Fernand Braudel*, Toulouse 1973).

Artiklerne er vist ikke ført ajour i ly af nyere forskning, men virker ikke forældede. Alle er oversat til eller vel snarere ført tilbage til det oprindelige fransk, og man kunne være ondsksfuld nok til at mene, at det netop har været et af redaktørernes formål. En fransk professors tanker skal ikke blot være at finde på vulgære og uværdige sprog såsom engelsk og tysk. De skal reddes for eftertiden på fransk, sproget for den eneste rigtige *civilisation*. Skønt det er let således at grine, til tider opgivende, til tider rasende, af den franske chauvinisme og arrogance, så er det svært ikke at blive betaget af den specielle franske stil med de retoriske spørgsmål, der følger den strengt logiske og stringente opbygning på vej. Man bliver klar over, hvad vi er ved at miste med den angelsaksiske kulturs og sprogs fremmarch. Hvor mange danske historiestuderende kan læse fransk nu til dags, og hvor meget er vi afhængige af det faktum, at det kan amerikanske universitetsstuderende heller ikke?

Det er en tiltalende og smukt produceret bog, hvor den eneste anke er, at nogle af graferne er for små og overlæssede. Faktisk var det måske et initiativ, vi burde efterligne her til lands. Det gode danske festskrift har mange år på bagen, og kan være en dybtfølt hyldest til en lærer fra hans elever, og jeg har selv været meget taknemlig over at få lov at bidrage til festskrifter for to professorer, der har lært mig meget, både fagligt og menneskeligt. I ældre tid havde festskriftet også et formål ved at bringe artikler frem, der ellers ikke var blevet trykt. Men nu er det om muligt for nemt at få sine ting publiceret, og alene mængden af festskrifter kan være et problem, både for potentielle bidragydere, gratulantere og de bibliotekarer, der skal søge at katalogisere dem.

Måske var det i stedet en idé at bekoste en oversættelse til et hovedsprog, gerne fransk, af det af en professors produktion, der ufortjent enten kun foreligger på dansk eller blot ikke er at finde i de store kendte tidsskrifter. Om artiklerne skal føres ajour eller genoptrykkes uændret, det kan fødselaren bestemme. Ideen er hermed givet videre.

Dan H. Andersen

Acta Pacis Westphalicae. Herausgegeben von der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften in Verbindung mit der Vereinigung zur Erforschung der Neueren Geschichte e. V. durch Konrad Repgen. Serie II, Abt. A: *Die kaiserlichen Korrespondenzen*. Bd. 5: 1646-1647. Bearbeitet von Antje Oschmann. Münster, Verlag Aschendorff 1993, LXXV + 825 s.; og Serie II, Abt. C: *Die Schwedischen Korrespondenzen*. Bd. 4, 1-2: 1647-1648. Bearbeitet von Wilhelm Kohl unter Mitarbeit von Paul Nachtsheim. Münster, Verlag Aschendorff 1994, LV + 1186 s.

Den westfalske fred er indiskutabelt en af de store milepæle i Europas historie. Ikke kun fordi den var afslutningen på den første virkelig internationale fredskonference i vor historie og derved kom til at danne mønster for flere senere